

Hvězdkupa Hyády je nejjasnější otevřenou hvězdokupou na obloze. Je to také Slunci nejbližší hvězdokupa, ležící ve vzdálenosti 150 světelných let. Celková jasnost hvězdokupy je 0,5 magnitudy. Jednotlivé hvězdy pak mají jasnost menší. Ačkoliv je známa pro výrazný obrazec ve tvaru písmene „V“, tvořený nejjasnějšími hvězdami, celkem může tato hvězdokupa obsahovat až 200 hvězd. Většinou se přitom jedná o staré hvězdy. Výrazně starší, než naše Slunce.

Hvězdkupa Plejády je od Země vzdálená asi 440 světelných roků. Je známá také jako Kuřátka, Sedm sester nebo Messier 45. Pouhým okem je možné spatřit šest hvězd, za dobrých pozorovacích podmínek až devět hvězd. Plejády jsou staré asi 100 milionů let a jako hvězdokupa zůstanou pohromadě dalších 250 milionů let, než se rozpadnou na jednotlivé hvězdy. Průměr hvězdokupy je 20 světelných let.

V antické mytologii se vypráví o sedmi dcerách titána Atlase. Tento obr byl bohy potrestán a musel navěky držet na svých bedrech samotná nebesa, takže své drahé dcery nemohl chránit před lovcem Orionem. Aby je ochránil, nechal je proměnit na hvězdy na obloze. Jedna z dcer se ale zamilovala do smrtelného muže a ukryla se s ním v lesích, proto je vidět jen šest hvězd.

Jak nedávno upozornila reportáž České televize, podobné příběhy se vypráví po celém světě; například v kulturách australských domorodců jsou Plejády skupinkou mladých dívek – hrají důležitou roli v ženských obřadech. Podobný mýtus se objevuje také mezi dalšími národy po celém světě, například v Japonsku (Plejádám se říká Subaru – proto má stejnojmenná automobilka ve znaku sedm hvězd), na Borneu, ale i v Austrálii a ve střední Africe.

Pečlivá měření vesmírným teleskopem Gaia a dalšími potvrzují hypotézu, že hvězdy Plejád se při pohledu ze Země pomalu pohybují po obloze. Jedna hvězda, Pleione, je nyní tak blízko hvězdě Atlas (označené šipkou na vloženém obrázku), že pouhým okem vypadají jako jedna hvězda. *„Ale pokud vezmeme to, co víme o pohybu hvězd, a podíváme se o 100 tisíc let zpět, Pleiona byla dále od Atlasu a dala se pozorovat snadno i pouhým okem. Před 100 tisíci lety by tedy většina lidí opravdu viděla sedm hvězd v hvězdokupě,“* uvádí vědci.

Tento pohyb hvězd může podle astronomů pomoci vysvětlit rovnou dvě hádanky: podobnost řeckých a příběhů australských domorodců o těchto hvězdách a skutečnost, že tolik kultur říká hvězdokupě „sedm sester“, i když dnes vidíme jen šest hvězd. Vzpomínka na starý mýtus se mohla nést z Afriky do ostatních částí světa a přenášet se pak mezi kulturami.

Zdeněk a Zbyněk Tarantovi